

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ БЕРДАП ЗА 2021. ГОДИНУ

**Доњи Милановац
Новембар, 2021. год.**

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2021. годину (у даљем тексту: Програм) доноси се на основу члана 54. став 4. и 5. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18), и члана 12. Закона о националним парковима („Службени гласник РС“, бр.84/15).

Програм представља оперативни план за реализацију активности, задатака и мера утврђених у Националном парку Ђердап, ради унапређења стања, заштите и развоја природних и културно-историјских вредности у складу са утврђеним режимима заштите.

Програмом се утврђују динамика и носиоци послова, активности и висина потребних средстава за реализацију свих послова.

Реализација послова и задатака утврђених Програмом за 2021. годину, биће у уској зависности од организационих и материјално финансијских претпоставки.

I УВОД

Национални парк Ђердап проглашен је 1974. године, Законом о Националном парку Ђердап („Службени гласник СРС“, број 31 од 27.07.1974.год.) док су његове границе дефинисане Законом о Националним парковима („Службени гласник РС“, број 84/2015), при чему је утврђена површина Националног парка Ђердап од 63 786,48 ha.

Ово подручје стављено је под заштиту јер представља јединствени природни, културно-историјски и археолошки феномен у Европи и свету и једно је од најлепших подручја у нашој земљи. То је и највећи природњачки музеј у природи, у коме је исписана историја природе, посебно флоре и вегетације, од терцијара до данас и у коме се налази преко 50 типова шумских заједница, од којих су 35 реликтне, са шест развојних вегетацијских серија, што је јединствен случај у Европи.

ИШЦИЉЕВИ И КРИТЕРИЈУМИ ПРОГРАМА УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ ЂЕРДАП

Општи циљеви

Концепт управљања Националним парком Ђердап заснива се на заштити природних вредности и ресурса, укупне биолошке и геолошке разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, културних, туристичких и рекреативних потреба, у складу са начелима заштите природе и одрживог развоја. Основни циљеви су:

- очување, заштита и унапређење локалитета посебних природних вредности и реткости и њихово наменско коришћење за научна истраживања, едукацију, презентацију јавности и рекреацију, у складу са еколошким потенцијалима подручја.
- очување, заштита и унапређивање предеоних и амбијенталних вредности подручја укључујући флору, фауну, земљиште, воду, ваздух, шуме, пашњаке иливаде, ловну и риболовну фауну, уз њихово наменско коришћење на принципима одрживог развоја.

- очување, заштита и унапређење културно-историјског наслеђа и објеката геонаслеђа Националног парка Ђердап.
- организована, мултидисциплинарна и дугорочна научна истраживања Парка, едукација становништва, презентација и популаризација вредности Парка;
- системским управљањем, контролом и надзором вршити спречавање нарушавања и деградације Парка.
- усмерени развој постојећих и нових активности заснованих на потенцијалима и традицији заштићеног подручја и непосредног окружења, развој туризма, спорта, рекреације у складу са функцијама Парка.
- успостављање свих видова сарадње са корисницима подручја националног парка и локалним заједницама у циљу оптималног коришћења подручја, сагласно наменама и функцијама.

Критеријуми

Критеријуми заштите и развоја Националног парка Ђердап заснивају се на принципима:

- заштите биолошке разноврсности, заштите и унапређења посебних природних и културних вредности,
- контролисаног и мудрог коришћења природних ресурса,
- одрживог развоја подручја, односно зоне утицаја, на локалном и регионалном нивоу уз уважавање социо-економских фактора и квалитета живљења локалног становништва,
- усклађивања дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања природног добра и развијање принципа усклађеног развоја и коришћења.

ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И ЗАДАЦИ

На основу Програмом утврђених циљева и критеријума произилазе следеће приоритетне активности и задаци:

1. Организована и комплексна научна истраживања флоре и фауне Националног парка Ђердап, стручно презентовање добијених резултата;
2. Едукација као основ заштите природе и животне средине. Едукација уопште спада у најважније циљеве управљања заштићеним подручјем;
3. Међународна сарадња као основ унапређења заштите природе, унапређења управљања, размене и промоције стручних искустава у управљању заштићеним подручјем.
4. Активности везане за UNESCO Global Geopark Networks и управљање Геопарком Ђердап
5. Развој туризма у Националном парку Ђердап захтева приступ који у себи садржи мере одрживог развоја и као такав мора штити посебне природне и културне вредности подручја и кроз њега треба да се спроводи научна, образовна и туристичка функција заштићеног подручја.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Управљање природним и створеним вредностима засниваће се на следећим мерама и обавезама:

- Непосредног спровођења мера заштите
- Чувања подручја и одржавања унутрашњег реда
- Едукацији запослених
- Праћење стања и утицаја фактора угрожавања на укупно стање природних вредности
- Очувања највреднијих и угрожених екосистема
- Очувања природних вредности флоре и фауне кроз побољшање услова њиховог опстанка
- Праћења стања популација ретких и угрожених врста флоре и фауне националног парка

3.1. Чување

3.1.1. Служба чувара заштићеног подручја

Чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју спроводи служба чувара заштићеног подручја кроз редовну контролу свих активности у Националном парку Ђердап и кроз регистровање свих бесправних радњи. У складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби Националног парка Ђердап, службу чине руководилац службе чувара заштићеног подручја и 13 чувара заштићеног подручја.

Чувари послове најчешће обављају појединачно (на реонима који су им дати на чување) а повремено се сузбијање бесправних радњи врши ванредним или акцијским групним контролама. Активности се спроводе превентивно или у случају уочене бесправне радње, делује се сачињавањем записника о бесправној радњи и писањем пријаве надлежним органима.

Сви чувари заштићеног подручја имају положен стручни испит предвиђен за четврти степен стручне спреме као и стручни испит за чуваре заштићеног подручја.

Зараде чувара заштићеног подручја финансираће седелом из субвенција Министарства заштите животне средине.

Потребна средства: 12.740.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 9.360.000,00 РСД
- сопствени приходи: 3.380.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.2. Остали трошкови чуварске службе (гориво, дневнице, опрема..)

Гориво и мазива за мопеде и аутомобиле. Трошкови регистрације и одржавања возила, трошкови канцеларијског материјала и семинара, набавка чизама за запослене у чуварској служби.

Потребна средства: 1.100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.3. Набавка средстава рада (превозна средства)

Набавка 3 теренска возила Dacia Duster, ванбродских мотора од 9,9 ks и 30 ks за потребе рибочуварске службе и 5 мопеда (субвенције Министарства заштите животне средине) за потребе службе чувара заштићеног подручја у циљу обављања свакодневних активности и обиласка подручја.

Потребна средства: 9.244.800,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 320.000,00 РСД
- сопствени приходи: 8.924.800,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.4. Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада

Потребна средства: 83.000.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.5. Набавка службене обуће за особље запослено код управљача на пословима чувања и управљања заштићеним подручјем

Набавка теренских ципела за запослене на пословима управљања заштићеним подручјем и за новозапослене раднике.

Потребна средства: 500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.6. Едукација запослених

Под едукацијом запослених се подразумева процес стицања знања и вештина којима се ствара темељ за њихов даљи развој. Основни циљ едукације запослених у ЈП „Национални парк Ђердап“ је подићи фундаментални ниво знања, мотивисати запослене, освежити постојећа знања, развити свест о потреби учења и стручног усавршавања у циљу

квалитетнијег обављања радних задатака. Усавршавање запослених, специјализације, мастер, докторати, али и обуке, тренинзи, радионице, размене стручњака, семинари, студијска путовања - представљају средство за остваривање циља едукације и размене искустава. Извршиће се обука запослених како би унапредили постојеће вештине интерпретације природног и културног наслеђа.

Потребна средства: 500.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.1.7. Чланарине за Европску и Светску мрежу геопаркова

Извршни одбор Унеска је на 209. седници подржао одлуку Савета Унеска за светске геопаркове и одобрио номинацију Ђердап Унеско геопарка. Ово подручје је прво у Србији добило статус Унеско геопарка на четворогодишњи период. На основу Статута Светске мреже геопаркова, чланство у Светској мрежи геопаркова је обавезно. Сваки члан годишње плаћа чланарину у износу који предлаже Извршни одбор Светске мреже геопаркова, а одобрава Генерална скупштина. Статус геопарка подразумева и учлањење у регионалну, Европску мрежу геопаркова која је под окриљем Унеска. Кроз оваква умрежавања подрстиче се сарадња, размена знања и искуства, формирање заједничких иницијатива и пројеката.

Потребна средства: 360.000,00 динара

Извори средстава: сопствена средства

Носилац активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2. Заштита, праћење стања и унапређење природних и створених вредности

3.2.1. Картирање и редовно праћење стања популација значајних, ретких и угрожених врста флоре националног парка

Због нарушавања станишта (антропогени утицај или природне непогоде) могуће су промене у стабилности популација природних реткости. С обзиром да на досадашњим истраженим локалитетима није утврђено присуство популација строго заштићених врста *Crocus banaticus*, *Veronica bachofenii*, *Elatine triandrai* *Ranunculus lingua*, у наредном периоду планира се наставак истраживања на преосталим потенцијалним локалитетима. Праћење станишта и стања врсте *Calluna vulgaris*. Праћење бројности одабраних представника из фамилије орхидеја, очување њихових станишта и утврђивање нових локалитета. Континуиран мониторинг популације врсте велика саса *Pulsatilla vulgaris*.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе

3.2.2. Истраживање диверзитета птица НП Ђердап

Спровођење активности које подразумева методолошко истраживање фауне птица, нарочито оних врста које представљају приоритете за заштиту према НАТУРА 2000 програму. Евидентирање гнезда птица грабљивица на стаблима у границама Парка. Првог викенда у октобру биће организован „Викенд посматрања птица“.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе

3.2.3. Зимски попис птица на воденим површинама НП Ђердап.

Континуирана активност - методолошко истраживање и попис врста птица зимовалица у склопу Међународног цензуса за птице водених станишта. Током зимског пописа 2020.године забележен је мањи број врста а и јединки у односу на 2019.годину. Током 2020.године забележено је 18 врста, односно 1805 јединки, док је пописом 2019.године забележено 19 врста, односно 1863 јединки. Укупна бројност за национални парк процењује се на 3000 јединки. Пописом из 2018.године забележени су налази, у Србији врло ретких, ушатах гњураца и морских црнки.

Потребна средства: 30.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.4. Мониторинг водоземаца и гмизаваца

Редован мониторинг утврђених врста водоземаца и гмизаваца, картирање станишта, допуна базе података. Утврђивање стања и на основу добијених података предузимање адекватних мера заштите.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.5. Допуна базе података спелеолошких објеката Националног парка Ђердап

Наставак израде и допуне базе података спелеолошких објеката на територији Парка.

Потребна средства: 10.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, АСАК

3.2.6. Мониторинг климе

Прикупљање и анализа података са локација метеоролошких станица. У 2020.години извршена је надоградња три метеоролошке станице.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.7. Мониторинг сисара

Истраживање стања крупних сисара и крупних месоједа и њиховог међусобног односа на подручју Парка у циљу успостављања детаљне базе података, што ће омогућити адекватан мониторинг и предузимање мера заштите.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.8. Стручна литература

Набавка стручне литературе у циљу усавршавања и ефикасног праћења стања природних вредности (шумарство, орнитологија, херпетологија, ентомологија и др.).

Потребна средства: 30.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.9. Обнављање ознака спољних граница Националног парка Ђердап и посебно заштићених делова подручја

Пројектне активности се заснивају на видном обележавању граница (катастарских) на терену између државног поседа и поседа других сопственика.

Годишња претплата на АГРОС мрежу Републичког геодетског завода.

Потребна средства: 110.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.2.10. Мониторинг природне сукцесије полидоминантних реликтних шумских заједница

Током 2019.године успостављене су сталне огледне површине у оквиру једног локалитета са режимом заштите првог степена, како би се пратила природна сукцесија полидоминантних реликтних шумских заједница, а посебно заједница које по заступљености доминирају у оквиру шумских екосистема. У 2020.години није настављено истраживање с обзиром на епидемиолошку ситуацију. Током 2021.године успоставиће се сталне огледне површине у оквиру два локалитета са режимом заштите првог степена.

Потребна средства: 600.000,00 РСД

Извори средстава: сопствена средства

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Шумарски факултет

3.2.11. Пројекат „Утврђивање распрострањености површина под киселим дрветом са предлогом санације“

Истраживање и картирање површина захваћених инвазивном алохтоном врстом *Ailanthus altissima* са предлогом мера санације тј. уклањања са захваћених површина.

Потребна средства: 1.000.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 500.000,00 РСД
- сопствени приходи: 500.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Шумарски факултет Београд

3.2.12. Успостављање прихватишта за прихват, негу и рехабилитацију аутохтоних врста дивљих животиња

Јачање капацитета за прихват, негу и рехабилитацију аутохтоних врста дивљих животиња које су повређене и неспособне за самостални опстанак у природи или предмет одузимања од стране надлежних надзорних органа. Активност подразумева монтажу привремених објеката или адаптацију постојећих (волијера, кавеза и друго) за прихват, негу и рехабилитацију живих примерака аутохтоних врста дивљих животиња. НП Ђердап ће током 2021.године адаптирати постојећу волијеру.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствена средства

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.3. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

На подручју обухваћеним Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап непокретно културно наслеђе чини 42 НКД од изузетног значаја, регистрованих НКД, заштићених културних добара, евидентираних и идентификованих добара. При том су Тврђава Голубац, Лепенски вир, Трајанова табла и утврђење Диана непокретна културна добра од изузетног значаја.

Праисторијски локалитет Лепенски Вир и Тврђава Голубац имају управљаче након проглашења за туристички простор и то су Управљач туристичког простора Лепенски Вир ДОО Бољетин и ДОО за развој туризма Тврђава Голубац. НКД од изузетног значаја Лепенски Вир и Тврђава Голубац и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са донетим плановима детаљне регулације.

3.3.1. Прикупљање, систематизација података и валоризација објеката градитељског наслеђа, израда „Атласа народног градитељства“ за подручје НП Ђердап

Атлас народне градитељске баштине Националног парка Ђердап представља наставак израде регистра-аналитичке документационе основе народне градитељске баштине Националног парка Ђердап и подручја у оквиру граница Просторног плана подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ („Сл. Гласник РС“ бр. 43/2013). Циљ и крајњи резултат израде Атласа јесте израда, штампа и промоција монографије (обрада документације, писање текста, обрада графичких прилога, графички дизајн, идејна припрема за штампу и штампа монографије, промоција монографије). Употребљивост постигнутих резултата биће од користи у научне сврхе ширих размера посматрајући ово подручје као део подручја тзв. „моравске куће“ (ово подручје није нико до сада детаљно истраживао нити публиковао), у сврхе заштите, ревитализације и презентације карактеристичних објеката и станишта за потребе активне и одрживе туристичке понуде овог подручја.

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Архитектонски факултет Београд

3.4. Приоритетне мере и активности на управљању природним ресурсима

Ради реализације задатака на заштити и управљању природним ресурсима неопходно је:

- Обезбедити основне податке о стању појединих елемената природних ресурса, као стручне основе за доношење дугорочних развојних одлука;
- Очувати аутохтоност дендролошког састава шума;
- Усмерити све активности на заштити ловне и риболовне фауне;
- Израдити и спроводити управљачка докумената;

3.4.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

3.4.1.1. План гајења шума Националног парка Ђердап за 2021.годину

План гајења шума представља поступак стручног и планског спровођења мера обнављања, неге и подизања нових шума, као и производња шумског репродуктивног материјала. Овај план је строго условљен издвојеним зонама заштите. Планом гајења шума предвиђени су шумско-узгојни радови који представљају основу унапређења шумског фонда и проширења шумских ресурса Националног парка Ђердап.

Табела 1. План гајења шума Националног парка Ђердап

редни број	врста рада	Јед. мере	количина	вредност рада (дин)
1	Прореде у високом састојинама	ha	342,83	175.528,96
2	Прореде у издан. састојинама	ha	390,67	333.241,51
3	Обн.природ.путем оплод. сечама	ha	923,2	472.678,40
4	Попуњ. прир. обн.повр.садњом	ha	3,6	535.392,00
5	Чишћење у младим прир. састој.	ha	1,92	58.291,20
6	Осветљавање подмлатка ручно	ha	57,71	1.752.075,60
7	Попуњ. природ. обн.повр.сетвом	ha	1,67	59.335,10
УКУПНА ВРЕДНОСТ РАДОВА				3.386.542,77

Потребна средства: 3.386.542,77 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.2. Заштита и унапређење стања шумских екосистема Националног парка Ђердап

План заштите шума чини систем мера и активности које се спроводе ради спречавања, сузбијања и отклањања последица штетног деловања биљних болести, инсеката, глодара, дивљачи, стоке, човека, пожара, других елементарних непогода, као и других биотичких и абиотичких чинилаца.

Заштита шума Националног парка Ђердап трајан је и основни задатак у оквиру обављања редовне делатности унапређења стања, неге, заштите и уређења.

Сви негативни чиниоци који делују на овај комплекс морају се пратити, контролисати и у случају јачег негативног дејства, одмах стручним деловањем елиминисати.

У циљу заштите шума од пожара предузимају се следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништва и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном, обавезна дежурства приликом паљења пољопривредних површина у близини шуме.

- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.

- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену.

- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге.

Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на које се односе.

Табела 2. Заштита и унапређење шумских екосистема

редни број	врста рада	Јед. мере	кол	вредност радова(дин.)
1	Узорк. гранчица хроста-контрола бр.мразовца	ком	990	42.300,00
2	Метод узорка-преброј. гусен. на 1000 листова	ha	150,52	75.260,00
3	Вршење пропаганде путем медија	ком	125	12.500,00
4	Чишћење ПП пруга	км	3,68	220.800,00
5	Постављање табли обавештења	ком	123	123.000,00
6	Постављање лепљивих појасева	ком	230	230.000,00
7	Постављање феромонских клопки	ком	150	204.000,00
УКУПНО:				907.860,00

Потребна средства: 907.860,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.3. План шумских саобраћајница Националног парка Ђердап

Шумске саобраћајнице су услов за квалитетно, економично и рационално газдовање шумским ресурсима. Шумске саобраћајнице служе за извођење биолошких радова, заштиту шуме од абиотичких и биотичких фактора, заштиту од пожара и искоришћавање шума и осталих шумских ресурса. Посебно је важно истаћи чињеницу да се путеви Националног парка Ђердап користе и за задовољавање потреба становништва у руралним подручјима и привреде на подручју Парка.

Табела 3. План шумских саобраћајница

редни број	врста рада	план (км)	укупна вредност радова (дин)
1	Чишћење камионског пута	52,15	3.520.125,00
2	Изградња тракторских влака	33,10	6.620.000,00
3	Чишћење тракторских влака	33,05	2.230.875,00
4	Одржавање путног појаса	12,80	768.000,00
5	Рекон. тврд. кам. пута са насипањем	0,90	535.500,00
6	Изградња меког камионског пута	0,25	90.000,00
7	Насипање тврдог камионског пута	1,00	595.000,00
	Реконструкција пута са изградњом моста Велика река-Грабешница-Крива Ђула	4,42	17.539.081,00
8	Насипање меког камионског пута	0,90	535.500,00
	УКУПНО	138,57	
		план	
9	Укупно пропуста (ком)	112,00	1.456.000,00
УКУПНА ВРЕДНОСТ РАДОВА			33.890.081,00

Потребна средства: 33.890.081,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме :
9.724.000,00 РСД

- сопствени приходи: 24.166.081,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.4. План искоришћавања шума Националног парка Ђердап

План искоришћавања шума урађен је на основу Посебних основа за газдовање шумама Националног парка Ђердап и Извођачких пројеката газдовања шумама за 2021.годину. Вршиће се и стручни послови на газдовању шумама сопственика у складу са Годишњим плановима газдовања шумама сопственика на територији општина Мајданпек, Кладово и Голубац. За стручно-техничке послове у шумама сопственика планиране су субвенције Управе за шуме.

Табела 4. План искоришћавања шума

План искоришћавања шума ЈП "Национални парк Ђердап"			
ред. бр.	врста сортимента	врста дрвета	м ³
Рекапитулација по врстама дрвета			
1	трупци	буква	8.637,22
2	трупци	китњак	1.031,52
3	трупци	липа	419,29
4	трупци	граб	2,50
6	трупци	јавор	3,61
7	трупци	млеч	7,58
10	трупци	јасен	4,00
11	трупци	јасика	11,00
12	трупци	отл	0,23
13	трупци	цер	85,48
14	трупци	омл	1,65
15	трупци	црни бор	95,83
16	трупци РД	смрча	20,00
18	трупци	смрча	7,41
Укупно техника			10.327,32
1	огрев	отл	47.370,72
2	огрев	омл	2.681,48
3	огревно дрво-отпад	отл	141,84
Укупно огрев			50.194,04
Укупно ВОД			38,16
Укупно ЈП "Национални парк Ђердап"			60.559,52

Потребна средства: 1.440.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме:
1.440.000,00 РСД

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.1.6. Планирање и уређивање шума

Национални парк Ђердап посебну пажњу придаје изради планских докумената који су основ за успешно обезбеђивање интегралног газдовања шумама.

У 2021.години спровешће се поступак јавне набавке за израду Основе газдовања шумама за ГЈ „Црни врх“.

Потребна средства: 3.007.058,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: Шумарски факултет, ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2. Задачи и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

3.4.2.1. Спровођење мера гајења и заштите дивљачи утврђених годишњим планом газдовања ловиштем Ђердапа

Мерама гајења и заштите дивљачи по годишњем плану газдовања ловиштем Ђердапа, предвиђено је да се у ловиште изнесе 20t кукуруза у клипу, 60t кукуруза у зрну, 3t соли и 20t сточне репе.

Потребна средства: 1.650.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.2. Техничко опремање службе ловства

Опремање и набавка неопходне опреме за рад службе ловства ради ефикаснијег обављања посла, пре свега контроле штета од дивљачи. Планира се набавка торби, кишних одела, гумених чизама и неопрен рукавица.

Потребна средства: 150.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.3. Пројекат „Репроцентар дивљих свиња „Лубница“ у ловишту „Ђердап“

У циљу очувања квалитета популације, побољшања туристичке понуде и смањења штете од дивљачи, Ловном основом ловишта „Ђердап“ предвиђено је оснивање репроцентра у коме би се дивља свиња репродуковала у контролисаним условима при чему би овде произведене свиње служиле за побољшање ловно – туристичке понуде. У 2021.години планира се текуће одржавање репроцентра.

Потребна средства: 240.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.4. Уређивање и одржавање ловишта

Изградња нових и текуће одржавање постојећих високих чека, обележавање ловишта и набавка аутоматских хранилица за дивљач.

Потребна средства: 2.000.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

3.4.2.5. Управљање риболовним подручјем и риболовном фауном

Доношење годишњег Плана управљања рибарским подручјем „Ђердап“, праћење стања и бројности врста риболовне фауне, праћење количине изловљене рибе, заштита природних плодишта риба, спашавање риба и рибље млађи са плавног подручја, санациони излов толстолобика, истраживање рибљег насеља притока Дунава у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду. Накнаде за издате дозволе за привредни и рекреативни риболов као и провизија риболовачким удружењима и трошкови обележавања рибарског подручја.

Потребна средства: 4.000.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

IV Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада

Научна истраживања на Ђердапу нису стратешки дефинисана, не постоји квалитативна и квантитативна анализа по приоритетним областима. Потребно је дефинисати и објединити све научне активности које се реализују на подручју Националног парка Ђердап као и научне интересе, носиоце истраживања и капацитете заинтересованих установа које су спроводиле, спроводе и планирају спровођење истраживања на подручју Националног парка Ђердап.

На подручју Националног парка Ђердап током 2021.године вршиће се следећа истраживања:

- Истраживања у оквиру израде докторске дисертације о екологији шумског гуштера *Darevskiapraticola* - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинг шумске корњаче *Testudohermanni* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинга поскока *Vipera ammodytes* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“

- Истраживања у оквиру пројекта „Еволуција у хетерогеним срединама: механизми адаптација, биомониторинг и конзервација биодиверзитета“ – истраживање одлика популација аутохтоних поточних пастрмки слива Дунава на подручју Ђердапа – Биолошки факултет Београд

- Спелеолошка истраживања – Географски институт „Јован Цвијић“, Академски спелеолошко-алпинистички клуб

- Истраживање дневних лептира - Природно-математички факултет Ниш

- Спелеолошка истраживања Мироча за потребе докторске дисертације – Војкан Гајовић

Већина научних институција не доставља план истраживања у току израде Програма управљања, већ се истраживања најављују током године па самим тим горе наведена представљају само она која су најављена Управљачу.

V Планирање, изградња и уређење подручја

Мере и услови

Планирање, изградња и уређење подручја засниваће се на следећим мерама и условима:

- Обавезна примена законских норми везаних за израду детаљне анализе утицаја објеката и радова на животну средину;
- Заштита посебних природних и културно-историјских вредности
- Обележавање заштићеног подручја

5.1. Активности

5.1.1. Спровођење одредница ППППН Националног парка Ђердап

У сарадњи са Заводом за заштиту природе кроз редовне консултације решаваће се предмети од значаја за развој подручја Националног парка Ђердап у складу са одредницама ППППН Националног парка Ђердап. У склопу редовних активности издају се услови за коришћење простора према усклађености са ППППН и Програмом управљања Националним парком Ђердап.

Потребна средства: 50.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“, Завод за заштиту природе

5.1.2. Активности на изради урбанистичких планова

Праћење јавних увида урбанистичких планова и активно учешће у изради истих. Приоритет ће представљати планови за локалитете унутар граница националног парка.

Потребна средства: 10.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.3. Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању пешачких стаза и видиковаца

Постављање информативних, упозоравајућих и промотивних табли у Парку. Обнављање планинарске маркације планинарских стаза у сарадњи са локалним планинарима, као и одржавање мобилијара на пешачким стазама. Редовно одржавање и чишћење стаза. Израда и постављање кућица за чуварску службу на пешачким стазама у режиму I степена заштите у циљу боље контроле посетилаца. Планирана је израда и постављање чуварских кућица на почетку следећих стаза: Ковилово, Плоче, Лепенски Вир и Трајанова табла.

Потребна средства: 980.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 672.000,00 РСД
- сопствени приходи: 308.000,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, локална планинска друштва

5.1.4. Санација сметлишта

Предвиђена је санација сметлишта на подручју Националног парка Ђердап, на територији општина Кладово, Мајданпек и Голубац. Санација сметлишта спровешће се у сарадњи са општинским комуналним предузећима.

Потребна средства: 900.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 720.000,00 РСД
- сопствени приходи: 180.000,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, локална комунална предузећа

5.1.5. Изнајмљивање и постављање мобилних тоалета

С обзиром да је локална заједница указала на потребу постављања мобилних тоалета у циљу побољшања туристичке инфраструктуре, ЈП „Национални парк Ђердап“ вршиће изнајмљивање мобилних тоалета дуж Ђердапске магистрале и током 2021.године.

Потребна средства: 1.440.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.6. Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању мобилијара за објекте геонаслеђа у Геопарку Ђердап

На територији Геопарка Ђердап у оснивању, евидентирано је 63 објекта геонаслеђа и 33 објекта културно-историјског наслеђа. С обзиром да се највећи део поменутих објеката налази на територији Националног парка Ђердап, а у складу са препорукама УНЕСКО

Глобалне мреже геопаркова, потребно је обележити их на одговарајући начин односно информативним и промотивним таблама и мобилијаром.

Потребна средства: 1.500.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 800.000,00 РСД
- сопствени приходи: 700.000,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.7. Израда пројектне документације за другу фазу изградње стазе до Трајанове табле

У циљу приступа Трајановој табли са копна, извршени су радови у копненом делу стазе. Неопходно је израдити пројектну документацију за ревитализацију Трајанове табле и радове на води. Израда техничке документације за обални приступ Трајановој табли, као споменику културе од изузетног значаја, изискује израду комплексног пројектног задатака са пратећим студијама и проналажење пројектантске куће која поседује лиценцу П090А1.

На основу Пројектног задатка за израду техничке документације за изградњу обалног прилаза Трајановој табли, биће прецизиран основни садржај техничке документације која ће се израђивати у четири фазе уз пратеће активности и то:

- Израда геодетске ситуације
- Израда геотехничког елабората
- Идејно решење, подношење документације за ЦЕОП, Идејни пројекат, Пројекат за грађевинску дозволу и Извођачки пројекат
- План превентивних мера

Потребна средства: 4.692.000,00 РСД

Извори средстава:

- Министарство заштите животне средине: 3.828.000,00 РСД
- сопствени приходи: 864.000,00 РСД

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

5.1.8. Адаптација помоћног објекта у Орешковици

Обзиром да је повећана потражња за услуге смештаја у Националном парку Ђердап, планирана је адаптација поткровља помоћног објекта у Орешковици.

Потребна средства: 1.250.000, 00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Мере и услови

Заштићена природна добра спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Потенцијалне користи од туризма у заштићеним подручјима се првенствено односе на заштиту природног и културног наслеђа и економско благостање.

У Националном парк Ђердап, на релативно малом географском простору, формирао се мозаик вредних природних и културних ресурса од кључног значаја за развој атрактивних туристичких производа, који добијају све већи значај и приоритет у свим плановима развоја.

Смернице за развој одрживог туризма

Национални паркови као заштићени простори, могу допринети привреди и друштву кроз генерисање прихода и отварање нових радних места, истраживање и мониторинг, едукацију, рекреацију и туризам. Светска туристичка организација одрживи туризам дефинише као начело које задовољава потребе туриста и потребе туристичке дестинације, а истовремено штити и повећава туристичке могућности за потребе будућих генерација, задовољава потребе данашњих туриста и регије домаћина и штити и увећава развојне потенцијале.

Промоција и популаризација вредности НП Ђердап спроводиће се кроз различите промотивне активности, сарадњу са медијима, издавање пропагандног материјала, научно-популарних публикација, сајамске наступе и манифестације, сарадњу са образовним и установама културе, спровођење еколошких едукативних радионица.

6.1. *Задаци на развоју културно-образовних информативно-пропагандних активности*

6.1.1. Одржавање презентација туристичких садржаја Националног парка Ђердап и Ђердап Унеско геопарка

Заједно са свим заинтересованим странама у области туризма на подручју Парка наставиће се спровођење активности везаних за промовисање туристичких садржаја користећи приступ који у себи садржи мере одрживог развоја и то кроз: медије (стални контакт са туристичким новинарима, конференције за новинаре) затим путем студијских путовања за туристичке новинаре, блогере, професионалне фотографе, представнике туроператера и туристичких агенција, мултимедијалне презентације у установама, институцијама, већим градским центрима, организовања фото сафарија и слично.

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.2. Сајамски наступи

Основни циљ наступа на сајмовима туризма је представљање вредности и садржаја туристичког одредишта, представљање постојећих и нових облика понуде, упознавање са конкуренцијом, пословно повезивање са партнерима, информисање потенцијалних посетилаца, али истовремено и ослушкивање све комплекснијих захтева туристичке

тражње. У циљу рационализације трошкова, планирају се заједнички наступи са туристичким организацијама и другим актерима на сајмовима који за тему имају туризам.

- Међународни сајам туризма у Београду, фебруар 2021. године
- Сајам туризма у Новом Саду, октобар 2021. године
- Сајам туризма у Зајечару, септембар/октобар 2021. године
- Сајам туризма у Крагујевцу, новембар 2021. године

Потребна средства: 120.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.3. Културно-образовне активности и манифестације

Културно-образовне активности пружају подршку очувању, ревитализацији и промоцији баштине и јачању свести о културним и природним вредностима и у функцији су развоја туризма, зато ће ЈП „Национални парк Ђердап“ спроводити културно-образовне активности у сарадњи са музејима, центрима за културу и другим институцијама, невладиним организацијама, удружењима грађана и другим заинтересованим странама, као и учешћем на разним манифестацијама по позиву.

Потребна средства: 300.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, организатори манифестација

6.1.4. Едукација и интерпретација

Едукација и интерпретација у Националном парку Ђердап представљају једно од главних оруђа заштите природних и културних вредности. Едукацијом се развија осећај поштовања према природним и културним вредностима, увиђа се значај њиховог очувања, али се и скреће пажња на могуће претње. У Националном парку Ђердап едукација је примарно усмерена на децу, али и на посетиоце и локално становништво како би се развио партнерски однос у заштити природе.

Један од видова промоције кроз едукативне активности је обележавање значајних еколошких датума са ученицима основних школа и предшколских установа и Центрима за културу на подручју Националног парка Ђердап. У плану за 2021. годину је обележавање следећих еколошких датума:

Дан шума (21. март)

Дан заштите природе (11. април)

Дан планете Земље (22. април)

Дан Карпатских паркова (23. мај)

Дан заштите животне средине (5. јун)

Дан Дунава (29. јун)

Недеља геопаркова (прва половина јуна)

Дечја недеља (прва недеља октобра)

Планом за 2021. годину предвиђен је и наставак едукативног рада са члановима Секције младих чувара природе ОШ „Вук Караџић“ Доњи Милановац, ОШ „12.септембар“ Мајданпек као и Секције малих чувара Установе за децу „Марија Мунђан“ Мајданпек. Циљ едукативног рада је подизање нивоа свести о значају очувања животне средине, али и активно укључивање младих у процес заштите природе кроз низ тематских радионица и теренских активности.

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.1.5. Штампа едукативног материјала

За успешну реализацију едукативних активности неопходан је квалитетан дидактички материјал. У 2021. години, као вид промоције кроз едукацију, планира се штампа:

- Едукативних флајера

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2. *Задачи и активности на развоју одрживог туризма*

Заштићена природна добра спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Везе и односи између заштићених природних добара и туризма су толико ојачале да се све више користи термин туристичка заштита природе. Организација туризма у заштићеним природним добрима је комплексан задатак, што ове туристичке дестинације чини веома специфичним. На основу концепције развоја подручја посебне намене Национални парк Ђердап приоритет је остваривање заштите, презентације и одрживог коришћења заштићених и предвиђених за заштиту природних вредности којима се обезбеђује еколошки јавни интерес, омогућава развој локалних заједница и стварају услови за одмор, рекреацију, едукацију и уживање посетилаца.

6.2.1. Управљање посетиоцима

Управљање посетиоцима у 2021.години спроводиће се у складу са Планом управљања посетиоцима Националног парка Ђердап. У циљу очувања ресурса и могућности да сваки посетилац на квалитетан начин доживи природу у Националном парку Ђердап, спроводиће се стални надзор над бројем посетилаца како би се проценили или минимизирали негативни утицаји и пратити број посетилаца и њихово задовољство путем анкете ради формирања базе података и отклањања потенцијалних недостатака. Побољшању квалитета и разноврсности допринеће се и истраживањем тржишта и праћењем туристичке тражње.

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“, релевантне институције

6.2.2. Наставак сарадње са туристичким агенцијама и крузер компанија

ЈП „Национални парк Ђердап“ наставиће већ успостављену вишегодишњу сарадњу са више агенција из Србије и иностранства, као и са крузер компанијама које су претходних година организовано доводиле групе посетилаца и обилазак Националног парка Ђердап уврстиле у своје програме путовања. Радиће се и на успостављању сарадње са другим рецептивним агенцијама и туроператерима заинтересованим да посету Националном парку Ђердап уврсте у своју понуду.

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

Извори средстава: нису потребна финансијска средства

6.2.5. Одржавање веб сајта Националног парка Ђердап

Веб сајт као важна маркетиншка компонента Предузећа пружа информације и привлачи својим професионалним графичким изгледом, модерним дизајном и садржајем. Нови веб сајт омогућава једноставно коришћење, читање и кретање, као и оптимизовано приказивање, односно посетиоци могу да му приступе са било ког уређаја без губитака на пољу естетике и професионалног изгледа.

Потребна средства: 72.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.6. Консултантске услуге за израду карте Геопарка Ђердап

Карта Геопарка Ђердап пружа информације о територији Геопарка, његовим границама, објектима геонаслеђа, али и другим природним и културним вредностима.

Потребна средства: 180.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.7. Побољшање постојећих и развијање нових производа с нагласком на активни одмор

Осмишљавање садржаја који одговарају потребама и интересовањима различитих циљних група, а део њих биће прилагођен особама са посебним потребама, радиће се и током 2021. године у циљу квалитативног побољшања постојећих и развијања нових, иновативних, савремених и туристичких производа усклађених са капацитетом животне средине и туристичком тражњом (тематске туре, тим билдинг, геотуре и сл). Сви туристички производи Националног парка Ђердап биће утемељени на могућности стицања богатих и

јединствених искустава упознавањем Парка, јединственим природним феноменима, очуваној природи и едукацији.

Потребна средства: 240.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.8. Одржавање инфо стуба (дигиталне инфо тачке - „interaktivni outdoor totem“)

Дигитална инфо тачка - „interaktivni outdoor totem“ представља систем који омогућава корисницима једноставан и потпуно бесплатан приступ информацијама, 24 сата дневно, 7 дана у недељи, током читаве године. Лоциран је на улазу у пословну зграду ЈП „Национални парк Ђердап“ у Доњем Милановцу. Средства су потребна за замену дотрајалих делова, отклањање могућих механичких и кварова на софтверу, сервисирање локалног сервера и отклањање сличних недостатака.

Потребна средства: 180.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.9. Учешће на обукама и међународним састанцима Европске и Глобалне мреже геопаркова

УНЕСКО Глобална мрежа геопаркова подстиче сарадњу међу геопарковима широм света. Сарадњом геопаркови постају препознатљиви, повећава се значај очувања геонаслеђа, подстиче се размена знања, искустава и примера добре праксе. Обуке о геопарковима имају за циљ да полазници оснаже и прошире знање о управљању геопарковима, одрживом развоју, али и да успоставе контакт и сарадњу са полазницима из других геопаркова.

Потребна средства: 1.212.000,00 РСД

Извори средстава: сопствена средства

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

6.2.10. Сарадња са планинарским друштвима

Препознајући важност добре сарадње управљача заштићеног подручја и планинарских друштава, а све у циљу што бољег очувања Националног парка Ђердап и квалитетног одржавања пешачких стаза, ЈП „Национални парк Ђердап“ сарађиваће са планинарским друштвима која функционишу на подручју Националног парка Ђердап на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза планинарском маркацијом.

Извори финансирања: нису потребна финансијска средства

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап, планинарска друштва

6.2.11. Рекламне и пропагандне активности

Неопходне су рекламне и пропагандне активности у функцији стварања позитивног имиџа и представљања Националног парка Ђердап, што бољег позиционирања на туристичком тржишту, као и одрживог развоја. С обзиром на константан пораст броја посетилаца, неопходно је обезбеђивање различитих информативно-пропагандних материјала којима се промовишу туристичке, природне и културне вредности, штампане публикације у већем тиражу, аудио и видео промотивни материјали, рекламни материјали чија је функција промовисање бренда Националног парка Ђердап итд.

Потребна средства: 888.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

VII САРАДЊА

Како би се дошло до жељеног понашања локалних заједница, посетилаца, локалне власти, НВО, образовних институција и медија, рад у области подизања свести и знања о природним и културним вредностима НП Ђердап треба да буде константан и континуиран.

7.1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Локална заједница као корисник природних ресурса парка мотивисана је да користећи ресурсе из парка поштује потребу заштите целокупног биодиверзитета парка, пре него да се бави активностима које значе нестајање истих ресурса. Сарадњом постићи да локално становништво види заштићено природно добро као јединствено добро које има и економску вредност. Стога је од великог значаја упутити локално становништво у могућности добити од тога што живе на подручју или у близини заштићеног природног добра и на тај начин допринети вредновању биодиверзитета.

- Савет корисника Националног парка Ђердап - Савет корисника Националног парка Ђердап, основан у циљу обезбеђивања интереса локалног становништва и корисника. Савет корисника чине представници локалних самоуправа, организација и удружења чија се активност одвија на подручју Националног парка.
- Укључивање локалног становништва у манифестације и акције које организује Предузеће
- Сарадња са установама (предшколске и школске установе, ловачка удружења, спортски клубови, установе културе) и локалним становништвом кроз донације а све у циљу побољшања сарадње и очувања вредности Националног парка Ђердап
- Сарадња и успостављање партнерства Ђердап Унеско геопарка и локалне заједнице

Потребна средства: 300.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.2. Сарадња са невладиним организацијама

Невладине организације и удружења грађана могу бити значајан партнер у реализацији програма ширења свести становника локалних заједница и њиховој мотивацији за укључивање у очување биодиверзитета и одрживо коришћење ресурса у циљу добробити локалне заједнице. У 2021. години наставиће се сарадња са НВО сектором (Млади истраживачи Србије, WWF Србија, Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, добровољна ватрогасна друштва са територије Парка и др.).

Потребна средства: 100.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.3. Међународна сарадња

ЈП „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац ће и у 2021. години наставити активности (чланарине, семинари, годишње скупштине) на успостављању и развијању сарадње са међународним институцијама и заштићеним подручјима и то:

- Активности у циљу наставка сарадње са Еуропарк федерацијом: учествовање на конференцијама, семинарима, радионицама, учествовање у раду Јуниор ренџер кампа;
- Активности у циљу успостављања сарадње са геопарковима из Хрватске, Словеније, Румуније и других земаља окружења. Учешће на годишњој Конференцији Геопаркова.
- Активности у циљу наставка сарадње у оквиру Карпатске мреже заштићених подручја – наставак сарадње започет у оквиру пројекта BIOREGIO CARPATHIANS . Аплицирање у оквиру Дунав транснационалног програма предлогом пројекта ConnectGREEN – Јавно предузеће "Национални парк Ђердап" је један од партнера на пројекту док је водећи партнер ROMSILVA Piatra Craiului National Park Administration. Главни циљ пројекта је рестаурација и управљање еколошким коридорима.
- Активности у циљу наставка сарадње у оквиру Динарског лука – мреже заштићених подручја;
- Наставак сарадње са Парком природе „Копачки рит“, Хрватска, у складу са потписаним споразумом о сарадњи;
- Наставак сарадње са Националним парком „DunaIpoli“, Мађарска, у складу са потписаним споразумом о сарадњи;
- Наставак сарадње са Дунавским центром за компетенцију
- Сарадња са Националним парком „Сила“, Италија, у складу са потписаним споразумом о сарадњи;

Потребна средства: 400.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.4. Међународни пројекат „ConnectGREEN“

Пројекат је одобрен у јуну 2018. године у оквиру другог позива Дунав транснационалног програма. Главни циљ пројекта је рестаурација и управљање еколошким коридорима у низијским деловима Дунавског слива. Током 2021.године вршиће се мониторинг крупних сисара као и изнајмљивање ГИС опреме. Потребна средства за реализацију наведених активности износе 2.970.000,00 динара која ће бити рефундирана крајем 2021.године.

Потребна средства: 2.970.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

7.6. Међународни пројекат „DaRe to Connect“

Пројекат је одобрен у јуну 2018. године у оквиру другог позива Дунав транснационалног програма. Главни циљ пројекта је успостављање еколошких коридора у планинским пределима као и успостављање геоинформационог система Националног парка Ђердап. Током 2021.године планирано је истраживање и израда студије станишта и екосистемских услуга НП Ђердап. Потребна средства за реализацију наведених активности износе 1.494.000,00 динара која ће бити рефундирана крајем 2021.године.

Потребна средства: 1.494.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

VIII ОСТАЛИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

8.1. Обрада захтева за мишљење за уређење простора на подручју Националног парка Ђердап

Анализа потенцијално поднетих Захтева за издавање мишљења за изградњу или реконструкцију објекта или легализацију бесправно изграђених објеката. Мишљење се издаје на основу увида у Просторни план подручја Националног парка Ђердап као и теренског обиласка локације за коју се захтев подноси.

Потребна средства: 20.000,00 РСД

Извори средстава: сопствени приходи

Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.2. Накнада штете од заштићених дивљих животиња

Обзиром да до сада није било поднетих захтева за надокнаду за ускраћивање или ограничавање права коришћења и накнаду штете причињене спровођењем техничких и

биолошких мера заштите, буџетом за 2020. годину предвиђена су средства само за накнаду штете од заштићених врста дивљих животиња.

Потребна средства: 1.500.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.3. Преводилачке услуге

Преводилачке услуге за израду промотивног и едукативног материјала и превођења текстова за постојећу интернет страницу националног парка.

Потребна средства: 340.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.4. Услуге веб хостинга

Закуп Cloud Servera са контролним панелом, решавање проблема и техничка подршка у функционисању електронске поште Предузећа.

Потребна средства: 360.000,00 РСД
Извори средстава: сопствена средства
Носиоци: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.5. Обнова закупа домена

Обнова закупа домена prpdjerdap.rs, званичног веб сајта ЈП „Национални парк Ђердап“, geoparkdjerdap.rs веб сајта Ђердап Унеско геопарка, као и обнова закупа већ коришћеног prpdjerdap.org у циљу спречавања евентуалне злоупотребе домена од стране трећег лица.

Потребна средства: 12.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

8.6. Ревизија правилника о безбедности ИКТ система

Годишња ревизија Правилника о безбедности ИКТ система која је дефинисана Законом и Правилником о безбедности ИКТ система.

Потребна средства: 144.000,00 РСД
Извори средстава: сопствени приходи
Носиоци активности: ЈП „Национални парк Ђердап“

IX ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Основни извори финансирања послова, задатака и активности утврђених овим програмом остварују се из:

- Буџета Републике Србије
- Сопствених средстава (делатност Предузећа и наплата накнада за коришћење заштићеног подручја)
- Буџета општина са подручја Националног парка Ђердап
- Републичких фондова
- Донација
- Фондова ЕУ

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА		
	Врсте расхода	
A.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	6.428.000,00
1.1.	Бруто зараде чувара Националног парка Ђердап;	3.380.000,00
1.2.	Набавка средстава рада (5 мопеда)	496.000,00
1.3.	Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању мобилијара за објекте геонаслеђа у Геопарку Ђердап	700.000,00
1.4.	Санација сметлишта	180.000,00
1.5.	Израда пројектне документације за другу фазу изградње стазе до Трајанове табле	864.000,00
1.6.	Пројекат „Утврђивање распрострањености површина под киселим дрветом са предлогом санације“	500.000,00
1.7.	Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању пешачких стаза и видиковаца	308.000,00
Б.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	16.200.000,00
1.	Трошкови људских ресурса	
1.1	Бруто зараде чувара Националног парка Ђердап	9.360.000,00
1.2.	Набавка средстава рада (5 мопеда)	320.000,00
2.	<i>Трошкови пројектних активности</i>	
2.1.	Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању мобилијара за објекте геонаслеђа у Геопарку Ђердап	800.000,00
2.2.	Израда пројектне документације за другу фазу изградње стазе до Трајанове табле	3.828.000,000
2.3.	Санација сметлишта	720.000,00
2.4.	Пројекат „Утврђивање распрострањености површина под киселим дрветом са предлогом санације“	500.000,00
2.5.	Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању пешачких стаза и видиковаца	672.000,00
	<i>УКУПНО расходи</i>	22.628.000,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2021. ГОДИНУ – Табела прихода за Национални парк Ђердап		
Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
	Средства Бюдета Републике Србије	27.364.000,00
1.	1.1. Министарство заштите животне средине	16.200.000,00
	1.2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за шуме	11.164.000,00
	Сопствени приходи	168.000.000,00
2.	2.1. Приходи од обављања делатности	95.000.000,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	73.000.000,00
	2.3. Остали сопствени приходи	
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
	3.1.	
	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
4.	4.1.	
	4.2.	
	4.3.	
	Остала средства	6.876.000,00
5.	5.1. Приходи из фондова ЕУ на основу међународних пројеката	6.876.000,00
	5.2.	
	Укупно приходи	202.240.000,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2021. ГОДИНУ – Табела планираних расхода Националног парка Ђердап

Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
	Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Остала средства	Укупно
A.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
A.1. Чуварска служба	9.680.000,00	13.404.800,00	0,00	0,00	0,00	23.084.800,00
A.1.1. Бруто зараде чувара	9.360.000,00	3.380.000,00	0,00	0,00	0,00	12.740.000,00
A.1.2. Остали трошкови чуварске службе (гориво, регистрације аута, дневнице, службена одећа и обућа, инструменти и опрема)	0,00	1.100.000,00	0,00	0,00	0,00	1.100.000,00
A.1.3. Набавке средстава рада (чамац, возило, мотор и др)	320.000,00	8.924.800,00	0,00	0,00	0,00	9.244.800,00
A.2. Одржавање заштићеног подручја	2.192.000,00	85.038.000,00	0,00	0,00	0,00	87.230.000,00
A.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	0,00	83.000.000,00	0,00	0,00	0,00	83.000.000,00

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2021.годину

A.2.2. Набавка службене одеће и обуће за особље запослено код управљача на пословима чувања и управљања заштићеним подручјем	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	500.000,00
A.2.3.Обнављање ознака спољних граница НП Ђердап и посебно заштићених делова подручја	0,00	110.000,00	0,00	0,00	0,00	110.000,00
A.2.4. Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању пешачких стаза и видиковаца	672.000,00	308.000,00	0,00	0,00	0,00	980.000,00
A.2.5. Активности на обележавању подручја, изградњи и одржавању мобилијара за објекте геонаслеђа у Геопарку Ђердап	800.000,00	700.000,00	0,00	0,00	0,00	1.500.000,00
A.2.6. Санација сметлишта	720.000,00	180.000,00	0,00	0,00	0,00	900.000,00
A.2.7. Изнајмљивање и постављање мобилних тоалета	0,00	1.440.000,00	0,00	0,00	0,00	1.440.000,00
A.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	2.028.000,00	0,00	0,00	0,00	2.028.000,00
A.3.1. Сајамски наступи	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00
A.3.2. Културно - образовне активности и манифестације	0,00	300.000,00	0,00	0,00	0,00	300.000,00
A.3.3. Рекламне и пропагандне активности	0,00	888.000,00	0,00	0,00	0,00	888.000,00
A.3.4. Одржавање презентација туристичких садржаја Националног парка Ђердап	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
A.3.5. Штампa едукативног материјала	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
A.3.6. Едукација и интерпретација	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
Укупно A.0	11.872.000,00	100.470.800,00	0,00	0,00	0,00	112.342.800,00
B.0. Управљање посетиоцима						
B.2. Побољшање постојећих и развијање нових производа с нагласком на активни одмор	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
B.3. Одржавање веб сајта НП Ђердап	0,00	72.000,00	0,00	0,00	0,00	72.000,00
B.4. Одржавање инфо стуба	0,00	180.000,00	0,00	0,00	0,00	180.000,00
B.6. Учешће на обукама и међународним састанцима Европске и Глобалне мреже геопаркова	0,00	1.212.000,00	0,00	0,00	0,00	1.212.000,00

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2021.годину

	Б.7. Управљање посетиоцима	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
	Б.8. Чланарине за Европску и Светску мрежу Геопаркова	0,00	360.000,00	0,00	0,00	0,00	360.000,00
	Б.9. Консултантске услуге за израду карте Геопарка Ђердап	0,00	180.000,00	0,00	0,00	0,00	180.000,00
	Б.10. Израда пројектне документације за другу фазу изградње и уређења стазе Трајанова табла	3.828.000,00	864.000,00	0,00	0,00	0,00	4.692.000,00
	Укупно Б.0	3.828.000,00	3.348.000,00	0,00	0,00	0,00	7.176.000,00
В.	В.0. Регулисање имовинско правних односа						
	В.2. Накнада штете од заштићених дивљих животиња	0,00	1.500.000,00	0,00	0,00	0,00	1.500.000,00
	Укупно В.0	0,00	1.500.000,00	0,00	0,00	0,00	1.500.000,00
Г.	Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
	Г.1. Картирање и редовно праћење стања популација значајних, ретких и угрожених врста флоре	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
	Г.2. Истраживање диверзитета птица	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
	Г.3. Мониторинг водоземаца и гмизаваца	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00
	Г.4. Мониторинг климе	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
	Г.5. Зимски попис птица на воденим површинама Парка	0,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00
	Г.6. Допуна базе података спелеолошких објеката	0,00	10.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000,00
	Г.7. Мониторинг сисара	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00
	Г.8. Стручна литература	0,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00
	Г.9. Пројекат „Утврђивање распрострањености површина под киселим дрветом са предлогом санације“	500.000,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000.000,00
	Г.10. Израда "Атласа народног градитељства Националног парка Ђердап"	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
	Г.11. Мониторинг природне сукцесије полидоминантних реликтних шумских заједница	0,00	600.000,00	0,00	0,00	0,00	600.000,00
	Г.12. Успостављање прихватишта за прихват, негу и рехабилитацију аутохтоних врста дивљих животиња	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2021.годину

Укупно Г.0		500.000,00	1.770.000,00	0,00	0,00	0,00	2.270.000,00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса							
Д.	Д.1. Спровођење одредница ППППН НП Ђердап	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00
	Д.2. Активности на изради урбанистичких планова	0,00	10.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000,00
	Д.3. Управљање риболовним подручјем и риболовном фауном	0,00	4.000.000,00	0,00	0,00	0,00	4.000.000,00
	Д.4. План гајења шума Националног парка Ђердап	0,00	3.386.542,77	0,00	0,00	0,00	3.386.542,77
	Д.5. Заштита и унапређење стања шумских екосистема	0,00	907.860,00	0,00	0,00	0,00	907.860,00
	Д.6. План шумских саобраћајница	9.724.000,00	24.166.081,00	0,00	0,00	0,00	33.890.081,00
	Д.7. Адаптација помоћног објекта у Орешковици	0,00	1.250.000,00	0,00	0,00	0,00	1.250.000,00
	Д.8. План искоришћавања шума - шуме сопственика	1.440.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.440.000,00
	Д.9. Гајење и заштита дивљачи	0,00	1.650.000,00	0,00	0,00	0,00	1.650.000,00
	Д.10. Техничко опремање службе ловства	0,00	150.000,00	0,00	0,00	0,00	150.000,00
	Д.11. Уређењивање и одржавање ловишта	0,00	2.000.000,00	0,00	0,00	0,00	2.000.000,00
	Д.12. Планирање и уређивање шума	0,00	3.007.058,00	0,00	0,00	0,00	3.007.058,00
	Д.13. Репроцентар дивљих свиња "Лубница" у ловишту "Ђердап"	0,00	240.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
Укупно Д.0		11.164.000,00	40.817.541,77	0,00	0,00	0,00	51.981.541,77
Е.0. Сарадња							
Е.	Е.1. Сарадња са локалним становништвом	0,00	300.000,00	0,00	0,00	0,00	300.000,00
	Е.2. Сарадња са невладиним организацијама	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
	Е.3. Међународна сарадња	0,00	400.000,00	0,00	0,00	0,00	400.000,00
	Е.4. Међународни пројекат " ConnectGreen"	0,00	2.970.000,00	0,00	0,00	0,00	2.970.000,00
	Е.5. Међународни пројекат "DaRe to Connect"	0,00	1.494.000,00	0,00	0,00	0,00	1.494.000,00
	Укупно Е.0		0,00	5.264.000,00	0,00	0,00	0,00
И.0. Остали некатегорисани послови							
И.	И.1. Обрада захтева за мишљење за уређење простора	0,00	20.000,00	0,00	0,00	0,00	20.000,00

Програм управљања Националним парком Ђердап за 2021.годину

И.2. Преводилачке услуге	0,00	340.000,00	0,00	0,00	0,00	340.000,00
И.3. Услуге веб хостинга	0,00	360.000,00	0,00	0,00	0,00	360.000,00
И.4. Обнова закупа домена	0,00	12.000,00	0,00	0,00	0,00	12.000,00
И.5. Ревизија правилника о безбедности ИКТ система	0,00	144.000,00	0,00	0,00	0,00	144.000,00
И.3. Едукација запослених	0,00	500.000,00	0,00	0,00	0,00	500.000,00
Укупно Е.0	0,00	1.376.000,00	0,00	0,00	0,00	1.376.000,00
Укупно планирани расходи	27.364.000,00	154.546.341,77	0,00	0,00	0,00	181.910.341,77

Саветник директора заштите и развоја
Драгана Милојковић, дипл.биолог

Извршни директор
мр Ненад Радаковић, дипл.инж.шумарства

ЈП „Национални парк Ђердап“
В.д.Директора
Лазар Митровић, дипл.економиста